

JAKO KAŽDÝ PÁTEK JSEM PRO VÁS PŘIPRAVIL STRUČNÝ PŘEHLED ZPRÁV
Z ČESKÝCH LITERÁRNÍCH LUHŮ A HÁJŮ:

Tzv. první balíček na záchranu kultury, připravený ministrem kultury **Lubomírem Zaorálkem** a schválený vládou 9. dubna, vyvolal vlnu kritiky nejen kvůli poměrně nízké částce určené na podporu subjektů tzv. nezávislé umělecké scény (440 milionů korun z celkové částky 1,07 miliardy Kč), kam patří i tzv. malí nakladatelé, ale také tím, že podle vypsaných podmínek „o podporu Ministerstva kultury bude moci žádat organizace, která byla alespoň jednou za poslední tři roky (2018–2020) úspěšná v dotačním řízení ministerstva“. Na peníze by tak nedosáhli nejen větší nakladatelé, kteří mají podle Zaorálka hledat podporu u jiných ministerstev orientovaných na byznys, ale ani mnozí menší nakladatelé, kteří žádné dotace v posledních třech letech nedostali, nebo o ně dokonce ani nežádali. Zatímco s velkými hráči na knižním trhu odmítá ministr kultury o svém rozhodnutí diskutovat, menším nakladatelům nakonec vyšel vstříc, a jak uvedl v rozhovoru pro [Info.cz](https://www.info.cz), „u knižních nakladatelství to kritérium, že se musely ucházet o dotace, lze částečně zpochybnit. Vyřešili jsme to ale velmi rychle. (...) Vyhlášíme novou výzvu směrem k nakladatelstvím, která tuto podmínku obsahovat nebude. Uděláme to velmi snadno, o dotaci tak budou moct žádat také nakladatelství, která dosud nic nečerpala. A všechny mohou ubezpečit, že pokud by se ještě ukázalo, že jsme někoho nezachytili, že nám někdo propadl roštem, budeme schopni rychle zareagovat“.

V úterý 14. dubna představila vláda plán **uvolňování mimořádných omezení**, který se týká i tuzemských knihkupců a pořadatelů literárních akcí. Od 27. 4. mohou otevřít všechny provozovny do 200 m², pokud nejsou v obchodních centrech nad 5000 m² (týká se to tedy provozoven, do nichž je přímý vstup z ulice). Od 11. 5. dostanou zelenou všechny provozovny do 1000 m², pokud nejsou v obchodních centrech nad 5000 m². Od 8. 6. pak budou moci otevřít všechny provozovny nad 1 000 m², včetně těch v nákupních centrech nad

5000 m², a povoleny budou také kulturní akce s účastí do 50 osob. Ale pozor! Dobrou zprávu v tomto směru uveřejnil na svém facebookovém profilu nakladatel a spisovatel **Martin Reiner**: „Píše mi obchodní ředitel z distribuční firmy Kosmas, že podle jeho aktuálních informací ,otevře toho 27. dubna naprostá většina menších, nezávislých knihkupectví a ze sítě Kosmas 26 prodejen, Luxor 9, Kanzelsberger 49, Dobrovský a Beta Dobrovský dohromady 11 a Academia pravděpodobně všechny 4‘. Je to umožněno mimo jiné upřesněním vládního opatření, podle kterého bude ,umožněno prodejní plochu zmenšit na požadovanou velikost (200 m²) vytýčením, např. ohraničovací bezpečnostní páskou‘.“

Malí nakladatelé přesto hledají dlouhodobé alternativní cesty ke svým čtenářům. [Karolina Voňková](#) v rozhovoru pro H7O.cz blíže představila rozvíjející se projekt „nového obchodního modelu“, který se má stát jedním z plánovaných výstupů platformy Knihex. Tzv. **e-katalog** „by měl propojit malá nakladatelství a nezávislá knihkupectví. Každý zapojený nakladatel si bude spravovat svůj profil, vkládat knihy, nabízet například i doprovodný program, knihkupec si bude knihy vybírat ze souborného katalogu, vytvoří jednu objednávku, ta se ale vzápětí rozpadne na jednotlivé objednávky, které budou nakladatelé vyřizovat sami. Není to distribuce, ale další alternativa. Na e-katalog bude navázaný i pravidelný newsletter, který bude knihkupce – a potažmo jejich zákazníky – informovat o novinkách nebo třeba oceněných knihách.“ Projekt určený nakladatelstvím vydávajícím zhruba do deseti titulů ročně, aby samotná administrace nebyla pro nakladatele náročnější než benefity e-katalogu, tj. přímý kontakt s knihkupcem, možnost zpětné vazby apod. by měl být hotový v řádu měsíců.

*

Pozornosti médií se v uplynulém týdnu dostalo i dalším českým nakladatelům a lidem z knižní branže. Hned několik z nich se objevilo v úterním dílu pořadu [ArtZóna](#), věnovaném právě současné situaci na knižním trhu a literární scéně. Do studia dorazili Pavel Mandys (Magnesia Litera) s Barborou Baronovou (wo-men) a zazněla tu i slova Radovana Auera (Svět knihy), Anny Rezkové Horáčkové (Paseka), Jana Kunzeho (Perplex), Milana Gelnara (Argo) a Joachima Dvořáka (Labyrint). Podnětné vystoupení **Barbory Baronové** nabídlo jakýsi hrubý návod k tomu, jak coby tzv. malý nakladatel (sama dává přednost označení nezávislý nakladatel) přežít podobnou krizi – vydávat málo titulů, mít vše promyšleno a spočítáno s velkým předstihem, aktivizovat své čtenáře atd. Horší je situace velkých nakladatelů, kteří již v uplynulých letech kvůli zachování nízkých cen knih při jejich klesajícím nákladu vydávali stále více titulů (aktuálně cca 15 000 až 16 000 ročně!) – pokud nedojde například ke zrušení DPH na knihy (po kterém mnozí nakladatelé volají, z výše jmenovaných třeba Milan Gelnar), klesne zřejmě počet i náklad vydávaných knih a současně vzroste jejich cena. Přesto se najdou lidé jako Joachim Dvořák (nebo již zmíněná Karolina Voňková), kteří aktuální krizi vnímají spíše jako příležitost k hledání nových cílů a způsobů jejich realizace.

Zajímavé informace a názory slibuje i online diskuze KC Diera do sveta [Ako vlastne ďalej?](#) o malých nakladatelstvích s Barborou Baronovou (wo-men), Aňou Ostrihoňovou (Inaque) a Slavom Sochorom (Literárna bašta), kterou bude moderovat Ján Púček. Uskuteční se 22.

dubna od 19 hodin a nabídne mimo jiné pohled na aktuální situaci knižního trhu na Slovensku i její srovnání s českou realitou.

Děni na tuzemském knižním trhu věnoval příspěvek na svém blogu spisovatel a nakladatel [Martin Reiner](#). V něm se mimo jiné kriticky vyjádřil k jednomu z tzv. velkých hráčů, společnosti **Euromedia Group** s ročním obratem 1,59 miliardy, která přitom ústy ředitele Lukáše Nováka hlasitě volá po větší státní podpoře: „Euromedia Group je tím, kdo celý knižní trh už delší dobu deformuje (nemám-li užít rovnou slova devastuje). Její pocit sounáležitosti s celou branží je nulový, jak ostatně dokazuje i ostudný dopis ze 17. března. Euromedia má přitom na rozdíl od skutečných nakladatelů k dispozici nástroje, které jí umožňují zvládnout stávající krizi lépe. Má vlastní síť internetových knihkupectví (skupině Rockaway navíc patří i Mall.cz a Heureka), má k dispozici Knižní klub. O vysoké rabaty, které po nakladatelích požaduje, se zpravidla už dál nemusí s nikým dělit, protože má vlastní distribuci a síť knihkupectví. Nakonec i ten Luxor, který teď dělá Euromedii takové starosti, sloužil od začátku především jako nástroj k vytváření tlaku na konkurenci. Dolů tedy Euromedii táhne to, co ji v lepších časech zvyhodňovalo.“

Ve vltavské Vizitce se objevil rodák z Liberce, vystudovaný religionista, milovník francouzské kultury a překladatel [Jakub Hlaváček](#). Ve svém nakladatelství Malvern (které řídí z Francie) vydává knihy o mystice, hlubinné psychologii, přírodních vědách, ale i prózu a poezii. „Francie nabízí celou plejádu možností podpory menších nakladatelství, byrokracie je tam ale mnohem zavilejší než u nás,“ okomentoval situaci nakladatelů u nás a ve svém novém působišti.

V Lidových novinách vyšel 17. dubna rozhovor s **Miroslavem Balaščíkem**, který vedle líčení dopadů krize na nakladatelství Host nabídl i obecnější pohled na aktuální dění: „Naplno se ukázalo, že tím, kdo nesou největší rizika a jsou tudíž nejvíc ohrožení, jsou nakladatelé. Knihy totiž vyrábíme tzv. do komise. Musíme rozhodnout o výši nákladu knihy a celý ho vyrobit. Distribuce, potažmo knihkupectví ale zaplatí pouze ty kusy, které reálně prodají. Zbytek nám vrátí. S tím už jsme se nicméně naučili počítat. Nyní ale došlo k tomu, že nedostáváme zaplacení ani za tyto reálně prodané kusy. Na papíře máme vyúčtování za několik milionů, ale na konto přijde několik set tisíc a někdy za čas snad další. Daně z toho ale zaplatit musíme, stejně jako tiskárnu, redaktory, překladatele a autory. Současně nepomůže, pokud bychom ty, kteří nám dluží, posílali do konkurzu, protože tím se rozvrátí celý trh a my nedostaneme nic. Na druhou stranu, pokud distribuční firmy nechají nakladatele vykrváčet, dopadne to stejně. Proto se systém musí změnit.“ Klíčová je podle něho role státu – od zrušení DPH na knihy, přes odkup knih pro veřejné knihovny až po podporu knižní produkce, a to nejen nakladatelů, ale i spisovatelů, překladatelů, grafiků a redaktorů.

*

S ohledem na nouzový režim byli organizátoři cen Audioknihy roku nuceni vyhlášení vítězů sedmého ročníku v avizovaném termínu 23. dubna 2020 v pražském kině Atlas odvolat. Jména vítězů vybraných odbornou porotou budou zveřejněna ve čtvrtek 23. dubna 2020 v 15

hodin na webu Audiokniharoku.cz. Současně na své [facebookové stránce](#) zveřejní fotografie/video z předávání cen, jež se uskuteční individuálně za dodržení hygienických pravidel. Jisté je, že Cenu za mimořádný přínos v oblasti mluveného slova převezme herec Jiří Dvořák.

Také soutěž [Nejkrásnější české knihy roku 2019](#) se na základě preventivního opatření (COVID-19) přizpůsobuje situaci a pozměňuje vyhlášení výsledků 55. ročníku, které proběhne online. Nakladatelé, grafičtí designéři, ilustrátoři i široká veřejnost se s vítězi jednotlivých kategorií seznámí formou videa, které bude zveřejněno ve středu 27. května prostřednictvím Youtube kanálu na webu a sociálních sítích PNP. Autorem videa bude Jakub Jansa a grafici 55. ročníku soutěže Štěpán Malovec a Martin Odehnal.

Odkládá se i květnová [Noc literatury](#)! Podle Petry Jungwirthové, tiskové mluvčí Českých center, která oblíbený literární happening organizují ve spolupráci s EUNIC (Sdružením kulturních institutů zemí EU), zahraničními zastupitelskými úřady a nakladatelstvím Labyrint, se prozatím počítá s přeložením akce na 7. října.

A po jednání s Národním divadlem a Českou televizí vykrytalizoval nový termín předávání cen [Magnesia Litera](#) – pondělí 31. srpna. Tou dobou již snad bude režim opatření uvolněn a bude možné uspořádat slavnostní večer ve standardním režimu, tedy se všemi diváky v hledišti Nové scény ND. V případě, že budou omezení shromažďování stále platná, jsou v záloze další řešení, tj. vyhlášení bez diváků, pouze s nominovanými (omezení nad 100 osob), či v nejhorším případě vyhlášení pouze s vítězi v nějakém komorním režimu. Zatím nicméně Spolek Litera pracuje s variantou plného sálu, připravenost plnit své závazky zatím avizovala většina sponzorů včetně toho hlavního, společnosti Mattoni 1870.

*

Na nedostatek literárního vyžití si ovšem nemůžeme stěžovat. Přibývají autorská čtení na YouTube kanálech projektů [Básníci on-line](#), [TV Kosmas](#) (#ctenispojuje) nebo [Literární pohotovost](#). Literární akce v karanténním modu nepřestává pořádat ani [Fra](#). Nemluvě o guerillových akcích typu [PisoArt](#) („dostaveníčko s poezií na jedné pánské toaletě v jednom pražském domě“).

Virtuální výstavou s názvem [Akce K: Zkáza klášterních knihoven](#) připomněla Národní knihovna ČR 70. výročí Akce K a Akce Ř – komunistických útoků na kláštery v Čechách roku 1950, při kterých bylo zničeno či poškozeno velké množství knih z bohatých klášterních knihoven.

S projektem [Lodní deník](#) přišla Asociace spisovatelů. Vybraní autoři a autorky denně publikují své texty na webových stránkách týdeníku Respekt. Své příspěvky tu již zveřejnili mimo jiné Bianca Bellová, Adam Borzič, Jitka N. Srbová, Vít Kremlička nebo Dora Čechova. V rámci pořadu [Liberatura](#) na Radiu Wave zase své texty načetli Bianca Bellová, Petra Hůlová a Jan Němec.

Na rozhlasové Vltavě v pátek 17. dubna začala Četba na pokračování (každý den od 18.30) z nového románu Jana Němce [Možnosti milostného románu](#) v podání Ondřeje Brouska. Knihu pojednávající o jednom konkrétním vztahu i o vztazích obecně, o psaní v dnešním digitálním světě i o životě v jedné středoevropské zemi v 21. století pro rozhlasové zpracování připravila Klára Fleyberková.

*

Objevily se i literární výzvy adresované veřejnosti. Do 10. května můžete poslat svou povídku, divadelní hru, báseň nebo esej na téma Karanténa (ve formátu .doc či .pdf) na e-mail citarna@kampushybernska.cz – výsledky budou zveřejněny 17. května a vítězné dílo se dočká publikování na blogu **revue Prostor** a facebookových stránkách Kampusu Hyberská a revue Prostor. Výherce také získá dvě vstupenky na představení HYB4 divadla.

Texty ze sociální izolace nebo o sociální izolaci, reflektující uplynulé (budoucí) týdny a pojednávající o pandemiích, karanténách, úkrytech, norách, prázdných ulicích, nevhodných podání rukou, pohledech z okna, ztrátě kontroly, pohledech nad rouškou a hlavně o šíření, zase poptává redakce **Psiho vína**. Hotové texty, odstavce, strofy, útržky, diáře, záznamy, poznámky, deníky, dvouverší, odposlechnuté věty, věty odkouknuté z něčího monitoru, screenshoty z videocallů, transkripce telefonních hovorů, nákupní seznamy a další příspěvky zasílejte do 22. dubna na e-mail psivino@gmail.com (do předmětu napište Izolace).

*

Se čtenářskou výzvou přišla například rozhlasová stanice ČRo Dvojka v návaznosti na své speciální vysílání „[Ať žijí knížky! Ať žije divadlo!](#)“ – od 16. dubna začala s akcí **#kupmiknihu**. Postup je následující: 1. Vyberte si knihu. 2. Vyberte osobu, které chcete knihu koupit (anebo si ji od ní přejete). 3. Osobu (ale klidně také nakladatelství či autora/ku) v příspěvku na sociálních sítích označte a v příspěvku kromě osobního vzkazu nezapomeňte použít hashtag #kupmiknihu. 4. Sdílejte na svých sociálních sítích (Instagramu, Facebooku či Twitteru).

Projekt, který je čtenářům z minulých ročníků známý jako Kniha ti sluší, v letošním ročníku dostává podobu nové společné iniciativy Svazu českých knihkupců a nakladatelů a Unie vydavatelů s názvem [Čtení ti sluší – Čteme s důvěrou](#), realizované u příležitosti dvou mezinárodních svátků, Světového dne knihy a autorských práv (23. 4.) a Světového dne svobody tisku (3. 5.). Projekt bude letos zahájen zcela netradičně, 23. dubna ve 14 hodin online přenosem na facebookové stránce [Kniha ti sluší](#) z prostor uzavřeného knihkupectví a s příspěvky přednesenými v rouškách. Jako každý rok akce nabídne čtenářům možnost využít dárkové poukazy na čerstvě zakoupené knihy a nově také akční slevy na objednání předplatného novin a časopisů.

A Městská knihovna v Praze ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou, provozovatelem portálu Knihovny.cz, spouští poradní stránku pro rodiče, pedagogy i knihovníky, která nabízí výběr čtení pro děti všech věkových kategorií. Pro své knihovny, domácí knihovny, školní knihovny i čtenářské kluby vybírejte příhodné tituly [ZDE](#).

*

Vyšlo zvláštní číslo [Bulletinu SKIP](#) věnované rumunskému knihovnictví a připravené přímo odborníky z Rumunska. Dočtete se v něm mimo jiné o tom, jak se rumunské knihovny a knihovnictví vyvíjely do roku 1990, jak tamější knihovny (včetně národní knihovny a celého systému knihoven) fungují a vypadají dnes nebo jaké trendy lze v rumunském knihovnictví pozorovat.

[Magda de Bruin Hübllová](#) zase pro internetový magazín iLiteratura.cz reflektuje českou literaturu v nizozemské jazykové oblasti v roce 2019. Jak si tam v uplynulém roce vedla? Jak ji hodnotí nizozemští a vlámské recenzenti? Kterí čeští autoři se v roce 2019 představili v Nizozemsku a Vlámku osobně? Které tituly v nizozemštině v roce 2019 vyšly a co se chystá (nebo chystalo, než to překazil COVID-19) v roce 2020?

*

A protože nových knih vychází čím dál méně, nabízím tentokrát několik audioknižních tipů...

[Vladimír Sorokin: Den opričníka \(čte Martin Zahálka, vyd. Audiotéka a Pistorius & Olšanská\)](#)

Rusko v roce 2027. Po době zmatků a období restaurace zde znovu vládne car. Země je obehnaná Velkou zdí a odříznuta od zbytku světa. Životní standard je udržován pouze vývozem ropy a plynu a jediným státem, s nímž Rusko udržuje přátelské styky, je Čína, která do něj exportuje veškeré zboží, od Boeingů po toaletní papír. Na Sibiři žije 28 milionů Číňanů a čínština se stává módním jazykem... Takový je svět Sorokinovy ostré antiutopické satiry, které zobrazuje jako zemi navracející se k temným dobám Ivana Hrozného s hrůzovládou jeho osobní gardy – opričniny.

[Ondřej Štindl: Až se ti zatočí hlava \(čte Lukáš Hlavica, vyd. OneHotBook\)](#)

Česko, leden 2018. Miloš Zeman byl právě podruhé zvolen prezidentem, venku mrzne, občanstvo si vylévá srdce na sociální síti a v redakci nejmenovaného deníku nedobrovolně končí vyhořelý komentátor Jan „Johan“ Souček. Antihrdinou třetího románu Ondřeje Štindla lomcují bezmoc, vztek a strach – a když si pod svým článkem na webu přečte výsměšný komentář, udělá jedno nesmyslné, zoufalé rozhodnutí. Začíná temně groteskní příběh, v němž o sebe křísnou dva muži z opačných táborů společenského spektra a pak se začnou dít věci.

[Ira Levin: Rosemary má děťátko \(čte Pavla Beretová, vyd. OneHotBook\)](#)

Ďábelský rok 1966. Novomanželé Woodhouseovi si pronajali byt v honosném činžáku na newyorské Sedmé avenú, počali v něm první dítě a budoucí otec zázračně obdržel lukrativní

hereckou roli. Rosemary jde z toho stresu hlava kolem, nicméně naštěstí hned vedle bydlí pan a paní Castevetovi, kteří rozptýlí její těhotenské chmury, seženou jí lepšího gynekologa a dodají i nápoj na zmírnění bolesti. Řeklo by se „milí sousedé“ – jenže ti dva jsou čím dál vlezlejší. Náhoda střídá náhodu, nehoda nehodu a tíseň nastávající matky, že se kolem ní děje něco nekalého, povážlivě sílí.

Petr Nagy

Půlnoční Noviny P. N. naleznete na webu [Literární poustevna](#) či v Poznámkách na facebookové stránce [Literární poustevna Petra Nagye](#) a případným zájemcům je budu milerád pravidelně zasílat e-mailem ve formátu PDF (pište na poselpulnoci@seznam.cz).